

open source

Svaki paket ipak prolazi kroz faze testiranja, no možda ne tako temeljite kao drugdje.

Još jedna od promjena način je pristupa repozitorijima datoteka, pa će tako korisnici Debiana doći na svoje programom apt. On - poput Yuma, programa iste namjene - zna upravljati međuovisnostima rpm paketa, dakle skinuti sve dodatne pakete. Originalni up2date zastario je i ne preporučuje se.

Red Hat Linux 10?

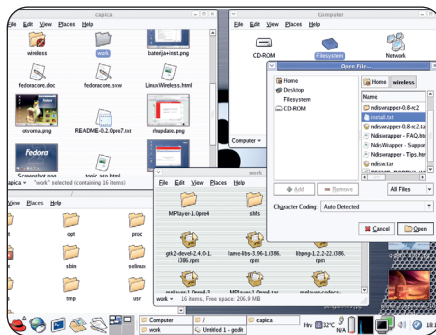
No ipak, Fedora u globalu nastavlja filozofiju koja je u brojnim verzijama odavno zacrtana. Korisnici navikli na prethodne verzije osjećat će se kao kod kuće, budući da su se mijenjali tek ne pretjerano bitni detalji. Instalacija je gotovo identična. Sam sustav po nekim stvarima može se tumačiti kao RH Linux verzije 10; rpm paketi su međusobno uskladi, a konfiguracija i ostale datoteke uglavnom se nalaze na istim mjestima. Programi za konfiguraciju vizualno su ostali isti, osim što su iz "redhat-config-" preimenovani u "system-config-". Na ispitivanom se sustavu nalazilo čak 466 datoteka ili direktorija s "redhat" u imenu.

Doživljaj za krajnje korisnike također nije previše promijenjen. Bluecurve je zajednička tema za KDE i (preferirani) Gnome koja postoji još od RHL 8.0. Naravno, novije verzije sučelja donose i promjene, poput Gnomea 2.6 o kojem smo već pričali. On uvodi takozvani "spatial" način rada s prozorima, čija je glavna odlika da svaki direktorij otvara u posebnoj prozoru, a pamti i njihovu lokaciju. Iako preporučamo da ovaj sustav isprobavate neko vrijeme, jer bi vam se mogao činiti intuitivnijim za korištenje, moguće ga je isključiti. Rješenje je u izbornicima: System Tools - Configuration Editor, pa zatim apps - nautilus - preferences - always_use_browser.

Instalacija

No, krenimo od početka. Prva stvar koju radimo nakon nabavke medija je svakako instalacija. Neposredno prije iste po raznim se forumima razbuktala rasprava o jednoj posebno neugodnoj grešci koja se događa kod stanovitog broja instalacija, dovoljno često da ju ne zanemarimo, a tiče se *dual-boota*. Više informacija dajemo u okviru.

Osim te gnjavaže (i neugodnog osjećaja strepnje hoće li nam preživjeti ostatak sustava) insta-

▲ Gnome 2.6 donosi nov način rada - spatial - pri kojem je svaki direktorij posebni prozor

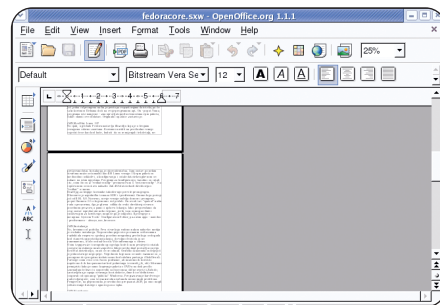
lacija može započeti. Ako je netko ikad postavljao noviju Red Hat distribuciju, snaći će se odmah. Grafičko sučelje Anaconda još je jednostavnije nego prije. Vrijednosti koje nam se nude razumne su, a promjene će vjerojatno trebati napraviti samo kod odabira particija (Disk Druid). Particije osim ext2 i ext 3 nisu podržane, ali možemo ih koristiti napišemo li ih kao parametar kod pokretanja (reiserfs, jfs, xfs). Moramo primijetiti kako je samo kopiranje paketa s DVD-a na disk prošlo iznenađujuće brzo (u usporedbi sa SuSE-om om uz slične uvjete). Začudo, izostavljena je opcija stvaranja *boot* diskete, čime bismo se definitivno osigurali od opisanog "gubitka" Windowsa. Prepoznavanje hardvera je zadovoljavajuće, a na tri raznorodna računala nismo imali problema. Primjerice, na prijenosniku je uredno bio prepoznat ACPI, pa smo mogli očitati stanje baterije i ugaziti ga tipkom.

Brzina, brzina

Nakon *restarta* i dodatnih kratkih podešavanja, naš sustav je spreman za rad. Što se zapravo krije u njemu? Rekli smo kako se Fedora trudi stavljati najnovije verzije softvera. Tako zatičemo Gnome 2.6, KDE 3.2.2, Mozillu 1.6, GIMP 2, *kernel* 2.6.5 i slična čuda. Sustav je vrlo brz, upravo kako i očekujemo zbog novog *kernela*, a programi se brže pokreću i rade. Nova grafička sučelja posebno su gladna memorije, pa ni ne pokušavajte koristiti novi Gnome na manje od 192 MB RAM-a. Promjena vrijedna pozornosti je grafički podsustav. XFree86, dugi niz godina u upotrebi, zbog promijenjene licence zamijenjen je X.org sustavom (izvornim). Zbog te promjene navodno postoje problemi s nVidijim karticama

o glavama, sektorima i cilindrima. Njih ćemo iskoristiti na samom početku instalacije tako da umjesto pritiskanja *Enter*a pišemo "linux hda=cyl, head, sect" npr. "linux hda=4864,255,63".

Ako se "kvar" već dogodio, još nema razloga za paniku. Po nekim navodima, problem se može riješiti u BIOS-u, promjenom parametara diska iz AUTO u LBA. Nekima je pomogla linija "sfdisk -d /dev/hda l sfdisk —no-reread -H255 /dev/hda" (ako ne radi, zamijenite 255 s 240). Postupak poduzimate na vlastitu odgovornost. Detaljnije informacije na lwn.net/Articles/86835.

▲ Uredski paket OpenOffice.org dobio je lagani redizajn za potrebe Fedore kako bi se ikonice uskladile s Bluecurve

i 3D ubrzanjem. Ostao je čak i problem u HR tipkovnici (minus i apostrof).

Ostatak sustava sasvim je dobro usklađen, programi koje smo postavili rade sasvim dobro, kako smo i očekivali. Veći je naglasak dan raznim alatima za konfiguraciju, kojih zaista ima velik broj, nego samim korisničkim programima, čime se očito vodilo računa o naprednijim korisnicima. U daljnjem radu sve više dobivamo dojam kako distribucija nije za potpune početnike. Windows particije nisu same prepoznate, već im moramo znati oznaku ako im želimo pristupiti. Osim toga, Gnome/KDE izbornici nisu međusobno usklađeni, što bi trebalo biti vrlo jednostavno za posložiti. U Gnomeu nije čak ni izvađena ikonica terminala, što im ne možemo lako oprostiti.

Ahilova multimedija

Vjerojatno najveća prepreka novim korisnicima politika je tvrtke o neuključivanju softvera koji nije pod slobodnom licencom. Tako sustav ne može svirati MP3, pregledavati Flash animacije, niti *apple*te u Javi. Iako se sve može riješiti relativno jednostavno, ipak to nije nigdje jasno istaknuto. Na fedorafaq.org objašnjeno je kako postaviti yum za dodatne repozitorije paketa, a za MP3 nam treba "xmmms-mp3". Dosta posla, čak i uz detaljne upute.

Fedora je distribucija koju je teško preporučiti korisnicima niže razine znanja. S jedne strane imamo jednostavan postupak instalacije, neopterećivanje s previše detalja, ugladenost kao rezultat dugogodišnjeg razvoja Red Hat Linuxa, a opet s druge dosta manualnih intervencija, slabu dokumentiranost, nisu riješene neke stvari koje su postavljene i u nominalno "naprednijim" distribucijama. Za prethodne korisnike ili administratore Red Hata odluka je laka, jer će sve zateći na svom mjestu (ni oni nisu imali MP3 podršku), dok će za ostale odluka ovisiti o tome koliko inicijalno žele potrošiti vremena na konfiguraciju. Poslije toga, dobit će vrlo brz (zaslugom 2.6 *kernela*) i optimalan sustav s velikom korisničkom bazom (dobra podrška po forumima). Novi paketi - osim povećane funkcionalnosti - ne moraju značiti nestabilnost. Problematičan bi mogao biti kratak život distribucije, jer nakon par mjeseci gubimo obnovu paketa, pa smo prisiljeni na reinstalaciju.

▲ Desktop tema Bluecurve postavljena je i u Gnome i u KDE, pa se praktički ne vidi razlika između njih (KDE je dolje)

Nema više Windowsa???

Na sustavu na kojem već postoje Windowsi, nakon instalacije Fedore oni postaju nedostupni. Greška naime nije u samoj Fedori (pojavljuje se i u Mandrakeu 10 i SuSE-u 9.1) već u drugačijem (u kontekstu BIOS-a) prepoznavanju geometrije diska pri pokretanju sustava, vezano uz 2.6 *kernela*. Mi ćemo to spriječiti još u startu, tako da instalaciji ponudimo točnu geometriju. Do nje pak dolazimo koristeći *rescue* mod Fedore ("linux rescue" kod *boota*), zatim "no network", "skip" pretraživanja, što nas baca u *prompt*. Tamo naredbom "fdisk -l /dev/hda" dobivamo podatke